

TÜRKİYE 2. MADEN MAKİNALARI SEMPOZYUMU 04-06 KASIM 2009 TARİHLERİNDE ZONGULDAK'TA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Ülkemizde çeşitli sektörlerde kullanılmakta olan maden makinalarının kullanıcıya tanıtılması, verimliliklerinin ve ekonomiye katkılarının araştırılması, bu alandaki teknik ve bilimsel gelişmelerin ilgili çevrelere aktarılması, araştırmacı, işletmecisi, firma temsilcisi ve yöneticilerin aynı platformda buluşturularak etkin bir iletişimin sağlanması amacıyla, 04-06 Kasım 2009 tarihlerinde Zonguldak'ta düzenlenen Türkiye 2. Maden Makinaları Sempozyumu, 06 Kasım 2009 Cuma günü TTK Maden Makinaları Fabrika İşletme Müdürlüğü ve TTK Eğitim Ocağına yapılan teknik gezi ile sona erdi.

Maden makinalarıyla ilgili 11 çağrılı toplam 22 bildirinin sunulduğu ve 250 delegenin katıldığı sempozyumda "Türkiye'de Maden Makinaları Sanayi ve Sorunlar" isimli birde panel gerçekleştirilmiş ve sempozyum süresince sektördeki teknolojik gelişmelerin sergilendiği "Maden Makinaları Sergisi" de çok sayıda kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

Oda Başkanımız

Mehmet TORUN'un

Açılış Konuşması

Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Mühendislik, bilim ve teknolojiyi insanla buluşturan bir meslektir. Maden Mühendisleri Odası olarak öznesinde insanın olduğu bir mesleğin uygulayıcılarının örgütüyüz.

Öznesi insan olan bir meslek olarak

madencilik bize oldukça fazla sorumluluk yüklemektedir. Bu çerçevede bir yandan üyelerimizin haklarının elde edilmesine, taleplerinin gerçekleşmesine yönelik çabalarda bulunurken bir yandan da insana ve insanlığa karşı işlenmiş suçlara karşı çıkıyor, insana ve insanlığa olan sorumluluklarımızı yerine getirmeye çalışıyoruz. Maden Mühendisliğinin ve madenciliğin sorunlarını toplumun sorunlarından ayırmak mümkün değildir. Bu anlamda yaşadığımız bu süreçte karşılaşılan toplumsal sorunlara da taraf olma ihtiyacını duyuyoruz.

Bir yılı aşan bir süredir ülkemiz, kapitalist küreselleşmenin kendi yarattığı küresel kriz ile karşı karşıya kalmış durumdadır. Yoksulların daha fazla yoksullaştığı, gelir dağılımının daha fazla bozulduğu bu süreçte neo-liberal politikaların ve bu politikalara bağlı kuralların değişmez olduğu varsayımının yanlışlığı ve krizden kurtulmak için sistemin taleplerine cevap vermenin de doğru olmadığı gerçeği

ortaya çıkmıştır. Piyasanın inisiyatifine bırakılmış ekonomilerin sürekli kriz ürettiği, faturalarında emekçi halka, ücretliye ve çalışana kesildiği gerçeği daha net bir biçimde görülmüştür. Bir çok konuda dışa bağımlı olan Ülkemiz bu krizden oldukça fazla etkilenmiş ve etkilenmeye devam etmektedir.

Bu kriz, tüm emekçi kesimleri olduğu gibi madenciliği de teğet geçmemiştir. Üretimde düşüş, talepte daralma, istihdamda azalma, işten çıkarmalar ve ücretlerde azalma sektörde çok yoğun biçimiyle yaşanmaktadır. Odamız, yıllardır dışa bağımlı enerji politikalarının yanlışlığını, kendi kaynaklarımızın öncelikli olarak değerlendirildiği politikaların hayata geçirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Fakat yıllardır yanlış politikalar uygulanmakta ve bedeli yine halkımıza ödettirilmektedir.

Odamız, her zaman madencilik sektörünün geliştirilmesine yönelik oluşturulacak tüm amaç ve hedefler ile uygulamaların, herşeyden önce bilimsel ve teknik temeller üzerinde geliştirilmesini, bilimsel bilgi ile desteklenmeyen söylem ya da tasarımlardan uzak durulmasının gereğini vurgulamıştır. Madencilik sektöründe aramadan uç ürüne kadar her aşamada ileri teknoloji kullanımı amaçlanmasını, üretim ve kaynak performansının iyileştirilmesine ve yeni ürünlerin elde edilmesine yönelik olarak yeni gelişen teknolojilerin kullanımını savunmuştur.

lojilerin kullanımını savunmuştur.

Bu nedenle sektörde yüksek teknoloji kullanımı ve üretilmesine yönelik araştırma-geliştirme çalışmalarına öncelik verilmesi gerektiğini ileri üretim teknolojilerinin geliştirilmesi ve kullanımının daha temiz ve daha etkin madencilik süreç ve ürünlerinin temini bakımından önkoşul olduğunu belirtmiştir. Ancak bugün için ülkemizde madencilik istenen düzeye gelememiş, teknoloji kullanımı olması gereken düzeyin çok altında kalmıştır. Sektörde halen fazlasıyla emek yoğun bir yapı gözlemlenmektedir. Türkiye'den çok daha az maden potansiyeline sahip, ekonomik göstergeleri ve nüfusu düşük ülkelerde bile maden makineleri üretimi yapılabilirken ülkemizde maden makineleri üretimine yönelik bir sektör oluşmaması ve bu alanda hala dışa bağımlı olunması, madencilik sektörünün teknolojik olarak gelişiminin önündeki en önemli engellerden birini oluşturmaktadır. Madencilik potansiyeli ve ekonomik göstergeleri bizden çok daha geri olan ülkeler bile gerek yer altı gerekse yerüstünde kullandıkları makinelerin büyük bölümünü kendi üretirken, ülkemizde hala büyük çoğunluğunun ithal ediliyor olması düşündürücüdür. Bu amaçlar doğrultusunda üretim yapacak sektörler teşvik edilmelidir. Uzun yıllardır TTK, TKİ ve MKE'nin sektörün makine ihtiyacının büyük bir bölümünü karşılayan maden makineleri fabrikaları ve atolyelerinin teknoloji ve kapasite açısından geliştirilerek ülke madenciliğine daha fazla katkı koyması sağlanmalıdır.

Türkiye'de özellikle yeraltı madenciliğinde teknoloji kullanımı, istenilen düzeyin çok altındadır. Geçmiş yıllara kıyasla son yıllarda çalışma şartlarında gelişmeler sağlanmış olmakla birlikte, sektör çalışanlarında meslek iş kazalarına ve meslek hastalıklarına sık rastlanılmaktadır. Kullanılan araç, gereç ve

yöntemlerdeki iyileştirmeler, güvenlik sistemlerinde otomasyona geçilmesi ve sinyalizasyon sisteminin yaygınlaşmasıyla kaza olasılığı ve yaşamsal risk azalacaktır. Buna karşın, çalışma sisteminin değişmesine yönelik köklü bir gelişme sağlanamamıştır. Türkiye’de jeolojik yapıdan kaynaklanan zorluklar nedeniyle yeraltı madenciliğinde, teknolojinin kullanımında güçlükler yaşanmakta olduğunu ve düzensiz cevherleşmenin otomasyona geçişi engellediği düşünülmeyle birlikte günümüzde gelişen teknolojilerle, bu zorluklara karşın ocaklar daha modernize hale getirilebilmektedir.

Maden makineleri üretimine yönelik bir sektör oluşturulması ve bu alanda dışa bağımlılığın kaldırılması önem arz etmektedir. Sektörde maden makineleri yatırımları, ilk yatırım maliyetlerinin büyük bir bölümünü teşkil etmektedir. Yerli makine kullanımı ile önemli bir döviz çıktısı engellenecek, bu alanda önemli bir istihdam yaratılabilecektir. Ayrıca maden makineleri-

ni kullanacak ara eleman yetiştirilmesi için gerekli çalışmalar da bir an önce başlatılmalıdır.

TMMOB Maden ve Makina Mühendisleri Odası Zonguldak Şubelerinin işbirliği ile düzenlenen bu sempozyumun amacı, ülkemizde çeşitli sektörlerde kullanılmakta olan maden makinelerinin kullanıcıya tanıtılması, verimliliklerinin ve ekonomiye katkılarının araştırılması, bu alandaki teknik ve bilimsel gelişmelerin ilgili çevrelere aktarılması, araştırmacı, işletmeci, firma temsilcisi ve yöneticilerin aynı platformda buluşturularak etkin bir iletişimin sağlanmasıdır.

Birincisi Kütahya’da düzenlenen bu sempozyumun ikincisi 160 yıllık kömür madenciliği geçmişine sahip, çeşitli maden makineleri ile teçhizatının üretilmesi ve geliştirilmesinde öncülük etmiş olan Zonguldak’ta düzenlenmektedir. Sempozyumun ülkemize ve sektörümüze katkı koyacağına inanmaktayız. Bu düşüncelerle sempozyumu destekleyen kamu ve özel tüm madencilik kuruluşlarımıza, bildiri sunarak katkı koyanlara, bizzat katılarak bizleri onurlandıranlara ve bu sempozyumun gerçekleşmesi için emeği geçen herkese Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına teşekkür ediyorum.

Mehmet TORUN

Maden Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

SAYIN ÜYEMİZ

Odamızca yapılan tüm işlemler TC Kimlik Numarası ile gerçekleştirilmektedir.

Lütfen Maden Bis üye girişi üzerinden veya telefon ya da faksla TC Kimlik Numaranızı güncelleyiniz.

TÜRKİYE 2. MADEN MAKİNALARI SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

10-12 Mayıs 2007 tarihlerinde birincisi Kütahya'da düzenlenen Türkiye Maden Makinaları Sempozyumu ve Sergisi'nin ikincisi, 4-6 Kasım 2009 tarihlerinde TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi ile TMMOB Makina Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi yürütücülüğünde, temelleri 1910'a dayanan Türkiye'nin ilk Maden Makinaları Fabrikası'nın kurulduğu kentimizde, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi salonlarında gerçekleştirilmiştir.

250 delegenin katılımıyla gerçekleşen sempozyumun 6 oturumunda 11'i çağrılı olmak üzere toplam 23 bildiri sunulmuştur. Panelde, Ülkemizde maden makinaları sektörü ve sorunları tüm yönleriyle ele alınmıştır. Sempozyum süresince; maden makinalarının tasarımı, üretimi, bakım-onarımı, performansı, teknolojisi, simülasyonu, optimizasyon ve kontrolü, malzeme ve yardımcı ekipmanları, standardizasyonu, belgelendirme, enerji verimliliği, makina-ekipman seçimi, operatörlerinin eğitimi ile yeraltında alevsizdirmazlık ekipmanları, iş sağlığı ve güvenliği, hidrolik-pnömatik uygulamaları ve ayrıca kazı mekaniği, cevher hazırlama makinalarında tek-

nolojik gelişmeler gibi konu başlıkları işlenmiştir. 25 firmanın katıldığı Maden Makinaları Sergisi sempozyum süresince ilgi ile izlenmiştir.

Üç gün süren sempozyum kapsamında dile getirilen görüş ve öneriler ana başlıklarıyla aşağıda özetlenmiştir.

Ülkemizde maden makinaları sektörü oluşumuna yönelik çalışmalar kararlı bir gelişme çizgisi göstermemektedir. Ulusal bir politikanın eksikliği, üretim ve yatırım yerine rantı esas alan ekonomi politikaları, kullanılmış makinaların ülkeye girişinin teşviki, sektörün yönlendirilmesinde ve teşvik edilmesindeki yetersizlik, araştırma ve geliştirme faaliyetlerine yeterince pay ayrılmaması, madencilikle ilgili kamu kurumlarının parçalanması, işlevsizleştirilmesi, özelleştirme politikalarıyla bu alandaki kamu yatırımlarının azaltılması ve gerekli yatırımların öngörülmemesi, başta kömür olmak üzere yerli kaynaklarımızı değerlendirmek yerine ithalata yönelmesi sektörün gelişmemesinin ve teknoloji düzeyini arttırmamasının en önemli nedenleridir.

Sanayi içinde katma değeri yüksek, rekabet yeteneği olan bir makina imalat sektörü pek çok sektöre "girdi" olan ürünleri verdiği için ve geniş bir yan sanayi ile çalıştığı için dışa bağımlılığı da azaltmaktadır. Ülkemiz için bu konu özellikle önemlidir. Gelişmiş bir makina imalat sanayi, daha az dışa bağımlılık, daha az döviz harcaması ve daha az açık veren bir dış ticaret dengesi demektir.

Bütün bu nedenlerle bu sektör, tüm gelişmiş ülkelerde birinci sırada ele alınmakta ve sektörün geliştirilip ko-

runması bir devlet politikası olarak benimsenmektedir. Özellikle küresel krizle birlikte başta ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya olmak üzere küresel ekonomiyi ellerinde tutan güçler bu politikalarını ön plana çıkarmışlar, yerli sanayiye koruyucu ve iç pazarı geliştirici kamusal önlem ve teşvikleri artırmışlardır.

Esasen, ülkemizin içerisinde bulunduğu ekonomik ve sosyal sıkıntıların aşılması, sanayimizdeki fason yapının kırılması, ithalata bağımlı, düşük teknoloji üretim sisteminin aşılması için başkaca bir seçeneğimiz de bulunmamaktadır.

Ülkeyi yönetenler her şeyden önce bütün bu olumsuz gidişin nedeni olan dışa bağımlı ve küresel sermaye güdümlü politikalarından vazgeçmelidir. Uluslararası finans kuruluşlarının dayattıkları "yapısal uyum ve istikrar programları" reddedilmelidir. Yatırımlar artırılmalı, özelleştirme uygulamalarıyla devletin küçültülmesi ve doğal kaynakların talanından vazgeçilmeli, ithalat politikaları gözden geçirilmeli, yerli yatırımcı özendirilmeli ve korunmalı, katma değeri yüksek ileri teknoloji isteyen alanlarda yapılacak yatırımlar desteklenmeli, devletin ekonomideki yönlendiriciliği artırılmalı ve planlama yönelimi benimsenmelidir.

Ülkemizde özellikle yeraltı madenciliğinde teknoloji kullanımı istenilen düzeyin çok altındadır. Madencilik potansiyeli ve ekonomik göstergeleri bizden çok daha geride olan ülkeler bile gerek yeraltı gerekse yerüstünde kullandıkları makinelerin büyük bölümünü kendileri üretirken, ülkemizde bu alanlarda kullanılan makinelerin büyük çoğunluğunun hala ithal ediliyor olması düşündürücüdür. Bu amaçlar doğrultusunda üretim yapacak yerli üreticiler teşvik edilmelidir. Uzun

yıllardır TTK, TKİ ve MKE'nin sektörün makina ihtiyacının büyük bir bölümünü karşılayan maden makineleri fabrikaları ve atelyelerinin teknoloji ve kapasite açısından geliştirilerek ülke madenciliğine daha fazla katkı koymasının sağlanmasıdır.

Panelde; Türkiye'de maden makinelerinin sınıflandırılması, tasarımı, üretimi, maliyeti, teknolojik gelişimi, ihracat ve ithalatı ile maden makineleri konusunda proje destekleri, emniyet yönetmelikleri, CE uygulamaları, ATEX, onaylanmış kuruluş ve AR-GE sorunları, işgücü yetersizliği, ara teknik eleman eğitimi, enerji maliyeti, düşük verimlilik, sektör tanımlanması, üretici sorunları, kriz etkisi konuları ve mermer üretiminde kullanılan makineler ele alınmıştır.

Bu değerlendirmeler sonucunda aşağıdaki hususların kamuoyu ile paylaşılması uygun görülmüştür.

1- Ülkemizin kaynakları, küresel güçlerin baskısından bağımsız bir şekilde değerlendirildiğinde, Türkiye küresel rekabette yer alabilecek potansiyele sahiptir. Bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve yenilenmeye ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, istihdam odaklı ve planlı bir kalkınmayı öngören sanayileşme politikaları uygulandığında durum değişecektir. Böylece sanayi yatırımlarında daha rasyonel seçimler yapılabilecek, ülkenin doğal kaynakları daha iyi değerlendirilebilecek, emek ve kaynak yoğun üretimden ileri/yüksek teknoloji yoğunluğu olan bir üretim ve sanayi yapısına ulaşılabilecektir. Bu bağlamda ulusal bilim ve teknoloji politikaları oluşturulmalı, madencilik sektörü bu politikalar içerisinde yerini almalıdır.

2- AR-GE ve teknolojik gelişmenin önemli bir planlama ögesi olarak mühendislik alt yapısı ön plana alınarak

benimsenmelidir. Madencilik teknolojilerini geliştirmeye yönelik araştırma geliştirme çalışmaları teşvik edilmelidir. AR-GE faaliyetlerinin gelişmesi ve teknolojik etkileşimi sağlamak, üniversitelerin ilgili bölümlerine bağlı araştırma ve laboratuvar birimleri ile endüstriyel tasarım ve analiz çalışmalarından yararlanmak için Oda-Üniversite-Sanayi işbirliği kurulmalı ve geliştirilmelidir.

3- Maden makineleri üretimi teşvik edilerek dışa bağımlılık ortadan kaldırılmalıdır. Ülkemizde yerli akredite kuruluş olmaması nedeniyle yeni direktiflere göre elektriksiz cihazlarda ve plastik materyallerde de aranan başta alevsizdirmazlık ve ATEX belgeleri olmak üzere sektörün belge gereksinimi yurtdışından sağlanmaktadır. Bu nedenle, yerli akredite belgelendirme kuruluşları oluşturulmalıdır.

4- Sektörde yeni teknolojilerin kullanımını ve teknik eleman istihdamının artırılması verimliliği artıracaktır. Maden makinelerini kullanacak ara eleman eğitimi için sektörün ihtiyaçlarını karşılayacak gerekli altyapı çalışmaları yapılmalıdır.

5- Planlama geleneğinin kaldırılması ile maden makineleri sektöründe; makina parkının yeterince oluşturulmaması, zamanında yenilenmemesi, yedek parça stokunun doğru olarak belirlenmemesi ve hatalı personel politikalarından dolayı planlama yapılamamaktadır. Sektör, planlama geleneğini sağlayacak gerekli çalışmaları yapmalı ve ilgili tedbirleri mutlaka almalıdır. Satış sonrası hizmetler, ülke genelinde yaygın servis ağları kurularak verilmeli, satış sonrası servis hizmetlerinde mühendis istihdamını sağlayacak bilinç oluşturulmalı ve tedbirler alınmalıdır.

6- Her sektörde olduğu gibi maden

makineleri sektöründe de iş sağlığı ve güvenliğine yönelik gerekli tedbirler yeterince alınmadığı için her gün iş kazası ve meslek hastalıklarıyla karşılaşmaktadır. Gelişen teknolojiye bağlı olarak gerekli tedbirler alınmalı, iş yerlerinde İş Güvenliği Mühendisi bulundurulması için gerekli yasal düzenlemeler ülke koşulları göz önüne alınarak yapılmalı ve denetlenmelidir. Kullanılan araç, gereç ve yöntemlerdeki iyileştirmeler, güvenlik sistemlerinin otomasyon kontrollü olması ve sinyalizasyon sisteminin yaygınlaşmasıyla kaza riski ve iş kazaları azalacaktır.

7- Çevre kirliliğini önlemek ve farklı uygulamaları ortadan kaldırmak için Oda-Sektör-Üniversite işbirliğiyle ilgili birimlerin katıldığı ortak bir platform oluşturulmalı, konuya ilişkin çözüm önerileri geliştirmeli, yasal mevzuatlar günümüz koşullarına uygun hale getirilmeli ve denetlenmelidir.

Kamu yararına bir planlama, kalkınma ve istihdam odaklı gelişmelerin gerçekleşmesi, ancak demokrasinin tüm ilke ve kurumlarıyla egemen olduğu, insan hakları ve özgürlüklerinin tam anlamıyla uygulandığı bir ortamın oluşturulması ile sağlanabilecektir. Bir diğer anlamda, demokrasi ile kalkınma birbirini reddeden değil, birbirini tamamlayan ve geliştiren durumlar olarak görülmelidir.

Üreterek büyüyen ve paylaşarak gelişen bir ülkede yaşamak istiyor ve bunun olanaklı olduğunu biliyoruz.

TMMOB

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI

6 Kasım 2009, Zonguldak